

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/68/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1111218641
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Bolebruch
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2025:1111218641.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Bolebrucha a sudcov Mgr. Patricie Skotnickej a JUDr. Miroslavy Saxovej v spore žalobcu: A. D., U.. X.X.XXXX, D. XXG, R., zast. JUDr. Petrom Arendackým, advokátom, Železničiarska 13, Bratislava, proti žalovanému: T. G. E. R., B.: XX XXX XXX, D. U. X, R., o zaplatenie 28.677,40 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Mestského súdu Bratislava IV zo dňa 23.4.2024, sp. zn. B1-14C/94/2011, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I., ktorým súd žalobu zamietol, potvrdzuje.

II. Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. V poradí druhým napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca v spojení s pripusteným rozšírením žaloby domáhal voči žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností v jeho vlastníctve.

2. Rozhodnutie s odkazom na ust. § 1 ods. 1, 2, § 4 ods. 1, 2 zák. č. 66/2009 Z. z., § 151n ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, § 146 ods. 1, § 154 ods. 2 Civilného sporového poriadku, právne závery vyslovené odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení zo dňa 30.11.2023, sp. zn. 3Co/139/2022 a vykonané dokazovanie odôvodnil neopodstatnenosťou žalovaného nároku. V ďalšom konaní v súlade s pokynmi odvolacieho súdu odstránil vytýkaný procesný nedostatok a žalovaného vyzval na súhlas s čiastočným späťvzatím žaloby doručeným súdu dňa 14.4.2020 (č. I. 74-75). Po udelení súhlasu žalovaným konanie podľa § 145 ods. 2 CSP zastavil v časti požadovanej istiny vo výške 16.317,40 eura s príslušenstvom. Za nesporné v konaní označil vlastnícke právo žalobcu k pozemku s parc. č. XXX a XXX v katastrálnom území A.Ž. zapísané na LV č. XXXX od 19.2.2003, ako aj skutočnosť, že žalobca ani jeho právna predchodkyňa nedali súhlas na užívanie pozemku ako cestnej komunikácie, ktorá slúži verejnosti, a ktorú doposiaľ bez zaplatenia užíva žalovaný. V konaní mal za jednoznačne preukázané, že žalovaný užíval nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu. K spornému pozemku vzniklo v zmysle § 1 ods. 1, 2 a § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z. z. ku dňu 1.7.2009 právo zodpovedajúce vecnému bremenu v prospech vlastníka miestnej komunikácie. Na základe zákona je tak vlastníkom pozemku povinný strieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. Pri posudzovaní otázky uplatnenia práva žalobcu na zaplatenie vychádzal súd prvej inštancie zo skutkových okolností žalobcu, ktorý aj na pojednávaní dňa 19.3.2024 zotrval na doterajších vyjadreniach a trval na podaní zo dňa 14.4.2020 (č. I. 74-75) a žiadal žalovaného zaviazat' na zaplatenie 12.360 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 718 eur od 2.1.2010 do zaplatenia, 8,5 % ročne zo sumy 2.862 eur od 2.1.2011 do zaplatenia, 8,5 % ročne zo sumy 3.060 eur od 1.9.2012 do zaplatenia, 8,5 % ročne zo sumy 3.040 eur od 1.9.2013 do zaplatenia, 8,5 % ročne zo

sumy 2.680 eur od 1.9.2014 do zaplata. Uviedol, že aj napriek právnomu názoru odvolacieho súdu nedošlo zo strany žalobcu k zmene žaloby. V konaní žalobca predložil znalecký posudok č. 128/2021 vypracovaný znalcom B. G. B., D., stanovujúcimi hodnotu vecného bremena k termínu 1.7.2009 a 31.5.2021, k 31.5.2021 v sume 57.000 eur a k 1.7.2009 v sume 38.700 eur), avšak nezmenil a neupravil petít žaloby v zmysle predloženého znaleckého posudku, poukázal len na to, že ak by si to uplatnil tak, suma podľa záverov znaleckého posudku by bola vyššia. Z uvedeného vyvodil, že žalobcovi nie je možné priznať náhradu za zriadenie vecného bremena, nakoľko si ju neuplatnil jednorazovo. Pri posudzovaní nároku vychádzal z argumentácie sporových strán a predložených dôkazov, ako aj z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (R 73/2016). Žalobu ako nedôvodnú zamietol a v konaní plne úspešnému žalovanému (§ 255 CSP) nárok na náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy v konaní nevznikli.

3. Proti výroku I. uvedeného rozsudku, ktorým súd žalobu zamietol a súvisiacemu výroku III. o trovách konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý z odvolacích dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP žiadal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že súd žalobe vyhovie a žalobcovi prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Za nesprávny označil záver súdu, že pokiaľ si žalobca chcel uplatniť náhradu za vecné bremeno titulom všeobecnej hodnoty vecného bremena, mal zmeniť petít žaloby. Ak by aj súd považoval náhradu za vecné bremeno výlučne za jednorazovú (čo je tiež podľa žalobcu nesprávne), nebol dôvod na zamietnutie žaloby z dôvodu, že nedošlo k zmene petítu. Žalobca v rámci petítu žaloby uvádza svoj nárok, t. j. čoho sa domáha. Súčasťou však nie je právne posúdenie veci, ani špecifikácia spôsobu výpočtu nároku, ani uvedenie podstatných skutkových tvrdení. Pokiaľ žalobca nemá v úmysle domáhať sa iného nároku než toho, ktorý je uvedený v žalobnom petíte, nie je podľa neho potrebné a ani možné meniť žalobný petít. V danom prípade sa žalobca domáhal zaplata istiny 15.632,70 eura spolu s úrokmi z omeškania (v zmysle uznesenia Okresného súdu Bratislava I č. k. 14C/47/2005-292 o vylúčení tejto časti veci na samostatné konanie), po rozšírení petítu žaloby (v zmysle uznesenia o pripustení zmeny žaloby- č. I. 52) istiny 28.696,38 eura spolu s úrokmi z omeškania a po čiastočnom späťvzati žaloby zo dňa 14.4.2020 istiny 12.360 eur spolu s úrokmi z omeškania. V prejednávanej veci bol tak žalobcom uplatnený nárok špecifikovaný presne uvedenou sumou istiny. Pokiaľ žalobca nemal v úmysle zvýšiť výšku takto uvedenej istiny, ani si nárokovať iné úroky z omeškania, ktoré boli spolu s istinou uplatnené, nebolo potrebné a ani možné požadovať po žalobcovi, aby navrhol zmenu petítu. Aj naďalej sa totiž žalobca domáhal zaplata uvedenej istiny spolu s úrokmi z omeškania z jednotlivých súm a za obdobia, ktoré v žalobe, resp. v pripustenom rozšírení špecifikoval. V tejto súvislosti zdôraznil, že spôsob vyčíslenia úrokov z omeškania nijako nedefinuje a neobmedzuje samotný žalobcom uplatnený nárok, a to ani jeho právny základ, ani spôsob jeho výpočtu. Pre posúdenie nároku je preto celkom bez významu, pokiaľ si žalobca uplatnil úroky z omeškania z časti istiny a postupne a nie naraz. Žalobca je totiž vždy oprávnený uplatniť si aj menej, než mu podľa práva prislúcha, a preto pokiaľ si v danom prípade uplatnil úroky z omeškania z rôznych častí istiny s rôznym začiatkom obdobia pre výpočet úrokov z omeškania, nie je možné konštatovať, že by táto okolnosť bránila uplatneniu náhrady za zriadenie vecného bremena ako jednorazovej odplaty. Rovnako nie je možné tvrdiť, že by žalobca bol povinný si v prípade, ak si chcel uplatniť náhradu ako jednorazovú odplatu, zmeniť petít žaloby v časti úrokov z omeškania. Zároveň platí, že pokiaľ si žalobca uplatnil nárok na náhradu za zriadenie vecného bremena v určitej pevne stanovenej výške istiny, je pre samotný petít bez významu, či k tejto sume dospel výpočtom náhrady za jednotlivé obdobia, alebo výpočtom jednorazovej náhrady. Samotný petít tak podľa neho nebolo nutné meniť (v danom prípade o to viac, ak nárok v uplatnenej výške je plne dôvodný pri oboch spôsoboch výpočtu) a zmena petítu nie je a nemôže byť podmienkou pre iné právne posúdenie. V danom prípade tak nebol daný dôvod na kvantitatívnu zmenu žaloby, ktorú pre úspech považoval za potrebnú súd prvej inštancie. Pre takúto zmenu žaloby nielenže nebol daný dôvod, ale ak žalobca nechcel požadovať viac, nebola ani možná. Petít bol vymedzený sumou a nie spôsobom jej výpočtu a žalobca si neuplatňoval rôzne sumy za jednotlivé obdobia trvania vecného bremena, ale jednotnú sumu istiny. K výpočtu žalovanej sumy síce dospel súdom uvedeným výpočtom (za jednotlivé obdobia), avšak následne preukázal, že aj v prípade výpočtu iným spôsobom (vo forme jednorazovej úhrady) je nárok v uplatnenej výške daný. Žalobca nemohol zmeniť petít žaloby zo sumy 12.360 eur na sumu 12.360 eur, čo je logicky nezmyselné a nie je to zmenou. Súd nebol oprávnený od žalobcu ani požadovať zmenu úrokov z omeškania z celej sumy od skorších termínov, nakoniec žalobca si nemusel úroky z omeškania uplatniť vôbec. Je len vecou žalobcu, aké nároky (aký rozsah celkových nárokov) si v žalobe uplatní a súd nemôže od neho vyžadovať, aby si uplatnil nároky v plnom rozsahu (najmä ak neuplatnené časti nárokov boli už premlčané).

4. V ďalšom uviedol, že hoci súd prvej inštancie zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že žalobca nenavrhol kvantitatívnu zmenu žaloby, z dôvodu právnej istoty dodal, že v danom prípade nebol daný ani dôvod na kvalitatívnu zmenu žaloby. Skutkové okolnosti rozhodujúce pre podanie žaloby boli v konaní nesporné a preukázané. Ako uviedol prvoinštančný súd žalobca je výlučným vlastníkom sporných pozemkov, on ani jeho právna predchodkyňa nedali súhlas na ich užívanie ako cestnej komunikácie, ktorá slúži verejnosti, a ktoré doposiaľ bez zaplatenia užíva žalovaný. Toto sú podľa žalobcu jediné výlučné skutkové okolnosti rozhodujúce pre posúdenie nárokov. Otázka, či žalovanému vzniklo alebo nevzniklo právo zodpovedajúce vecnému bremenu, je otázkou právnou, resp. pôjde o tzv. právnú skutočnosť či zloženú právnú skutočnosť, z ktorej povahy i názvu vyplýva, že závisí od aplikácie právnych noriem na skutkové okolnosti. Obdobne o právnú skutočnosť ide pri konštatovaní platnosti či neplatnosti zmluvy. Až aplikáciou právnych predpisov na výlučne skutkové okolnosti môže súd vyvodiť právnú skutočnosť, že zmluva je platná alebo neplatná. Uvedené platí aj v prejednávanej veci, kedy súd na základe výlučných skutkových okolností môže aplikáciou právnych predpisov ustáliť, či žalovanému svedčí právo zodpovedajúce vecnému bremenu alebo nie. Právna skutočnosť- existencia alebo neexistencia vecného bremena (a práva jemu zodpovedajúcich) závisí výlučne od právneho posúdenia a súd nemôže požadovať, aby túto právnú skutočnosť v spore uvádzali sporové strany. Podporne v tejto súvislosti poukázal na právnú vetu rozhodnutia NS ČR sp. zn. 25Cdo/1934/2001 (publik. pod č. 78/2004), ktorá znie: „Je-li žalobou uplatnen nárok na peněžité plnění, vycházející ze skutkového tvrzení, že na základě smlouvy o nájmu žalovaný užíval nebytové prostory a neposkytl za to žalobci smluvné protiplnění (nájemné), avšak podle názoru soudu je nájemní smlouva neplatná a jiný důvod užívání není tvrzen není změnou skutkového stavu vymezeného v žalobě, posoudí-li soud nárok na vydání plnění z bezdůvodného obohacení.“ V označenom rozhodnutí NS ČR tiež uviedol, že „.....je třeba poukázat na dosavadní judikaturu, a to nejen zmiňovanou v dovolání, která jednoznačně dovozuje, že pokud soud rozhoduje o nároku na plnění na základě skutkových zjištění, umožňujících podřadit uplatněný nárok po právní stránce pod jinou hmotněprávní normu, než jak ji uvádí žalobce, je povinností soudu podle příslušných ustanovení věc posoudit a o nároku rozhodnout, a to bez ohledu na to, jaký právní důvod požadovaného plnění uvádí žalobce. Jestliže na základě zjištěného skutkového stavu lze žalobci přiznat plnění, kterého se domáhá, byť z jiného právního důvodu, než jak žalobce svůj nárok po právní stránce kvalifikoval, soud nemůže žalobu zamítnout, nýbrž musí žalobci plnění přiznat. Překročením návrhu a porušením dispoziční zásady řízení by bylo pouze přiznání jiného plnění, než které žalobce v žalobním petitu požadoval, nebo přiznání plnění na základě jiného skutkového stavu, než který byl tvrzen v žalobě a byl předmětem dokazování v soudním řízení.“

5. V ďalšom žalobca uviedol, že pri pohľade na otázku kvalitatívnej zmeny žaloby prezentovanej odvolacím súdom bolo nutné konštatovať, že v priebehu konania žalobca celkom nepochybné uskutočnil kvalitatívnu zmenu žaloby, čo odvolací aj prvoinštančný súd opomenuli. V podaní zo dňa 14.4.2020 žalobca jasne a výslovne vymedzil, že žalobou uplatnený nárok je nárokom z náhrady za zriadenie vecného bremena, keď v súvislosti so späťvzatím uviedol, že netrvá na časti uplatnenej náhrady za vecné bremeno. Pokiaľ bolo v tejto súvislosti poukazované na prednes právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní dňa 20.10.2021, uvedené je nesprávne, nakoľko tento prednes sa týkal kvantitatívnej zmeny žaloby (zmeny petitu), nie kvalitatívnej zmeny. Právny zástupca len uviedol, že nemení petít žaloby, pod ktorou nemožno chápať kvalitatívnu zmenu žaloby, teda uvedenie iných skutkových okolností. Pokiaľ preto právny zástupca uviedol, že nebude upravovať petít, znamená to iba toľko, že nenavrhuje kvantitatívnu zmenu žaloby, teda že si neuplatní vyššiu istinu ani úroky z omeškania za iné, doposiaľ neuvedené obdobie. Odvolací súd zároveň opomenul, že právny zástupca žalobcu na uvedenom pojednávaní po konštatovaní, že nebude meniť petít, uviedol, že v zmysle judikatúry došlo k zmene posúdenia a požadované plnenie by malo byť jednorazové. Preto pokiaľ by aj odvolací súd trval na nesprávnom právnom názore o nemožnosti opakovaného plnenia, žalobca uplatnil svoj nárok ako jednorazové plnenie (resp. aj ako jednorazové plnenie, pretože táto otázka závisí výlučne od právneho posúdenia veci). Táto zmena sa nemá ako odzrkadliť v petite žaloby.

6. Záverom sa žalobca vyjadril aj k charakteru náhrady za vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z. z. Právny záver o jednorazovosti tejto náhrady, tak ako bol súdmi doposiaľ odôvodnený, nemôže podľa jeho názoru obstať pri teste jeho súladu s povinnosťou štátu chrániť základné práva a slobody jednotlivcov (najmä a práve v tých prípadoch, kedy k ich obmedzeniu dochádza činnosťou štátu) v zmysle medzinárodných predpisov, ktorými je Slovenská republika viazaná. Rozhodnutie NS SR sp. zn. R 73/2016, na ktoré poukázal súd prvej inštancie, sa netýka vecného bremena podľa

zák. č. 66/2009 Z. z., ale podstatne odlišného vecného bremena v zmysle zák. č. 182/1993 Z. z. Aj iné rozhodnutia, na ktoré v tejto súvislosti poukázal odvolací súd sa týkajú vecného bremena na základe iného právneho predpisu. Uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/17/2019 pritom nedáva dostatočné odpovede na právne závery odvolacieho súdu v Banskej Bystrici, ktoré zrušil (a v ktorom bol vyslovený právny názor, ktorý zastáva aj žalobca v danej veci) a odkazuje len na skoršie rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018, ktorého odôvodnenie doslovne preberá. Predmetné rozhodnutie zasa nekriticky odkazuje na rozhodnutia NS SR sp. zn. 7Cdo/26/2016 a sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré sa týkali rozhodovacej činnosti v inej problematike- primeranej náhrady za zákonné vecné bremeno podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. Je nepochybné, že zákonná konštrukcia týchto vecných bremien je celkom odlišná. Kým v zák. č. 182/1993 Z. z. je právna úprava vágna, zák. č. 66/2009 Z. z. v oboch odsekoch § 4 vecné bremeno obsahovo vymedzuje, a zároveň v ods. 2 časovo obmedzuje. Dočasnosť vecného bremena vyplýva nielen z jeho jazykového znenia v § 4 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z. z., teda „do vykonania pozemkových úprav“, ale aj zo samotného zmyslu a účelu zákona, ktorým je snaha o zosúladienie vlastníctva stavby s vlastníctvom pozemku. Samotný zámer zákonodarcu vyplýva i z legislatívneho procesu. Podľa dôvodovej správy k predmetnému zákonu jedná sa o špeciálny právny predpis, ktorého „cieľom je usporiadať doteraz neusporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom pod stavbami, ktoré boli delimitované na obce a vyššie územné celky v rámci reformy verejnej správy“, „vecné bremeno nezakladá vlastnícke právo k pozemku a nie je definitívnym riešením“. Zámerom zákonodarcu tak bolo zabezpečiť obciam právny vzťah k takýmto pozemkom priamo zo zákona- zriadením vecného bremena, a to do času definitívneho vysporiadania vlastníckych vzťahov. Aj v ďalšej časti odôvodnenia rozhodnutia sp. zn. 8Cdo/17/2019 dovolací súd odkazuje na judikatúru ÚS SR sp. zn. I. ÚS 474/2013, ktorý pri rozhodovaní o náhrade za vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z. z. zasa cituje právne závery prevzaté NS SR sp. zn. 4Cdo/89/2009 a preberá ich. Uvedené rozhodnutie sa opäť netýka náhrady podľa § 4 zák. č. 66/2009 Z. z., ale náhrady za zákonné vecné bremeno k pozemku, vzniknuté umiestnením energetického zariadenia, posudzovanej podľa prechodných ustanovení zákonov z odvetvia energetiky (zák. č. 656/2004 Z. z. a č. 70/1998 Z. z.), ktoré doterajšie obmedzenia k cudzím nehnuteľnostiam ponechali nedotknuté. Rozhodnutie sp. zn. 4Cdo/89/2008 prevzalo právne závery ÚS ČR sp. zn. PL. ÚS 25/2004, v ktorom sa riešil prípad opakovanej náhrady vlastníka pozemku za energetické dielo uvedené do prevádzky v roku 1970, t. j. v čase kedy platil zák. č. 79/1957 Zb., ktorý v § 22 výslovne určil, že energetické podniky nie sú povinné poskytovať náhradu. Náhradu ako jednorazovú priznával až zák. č. 89/1987 Zb., a to v 6- mesačnej lehote. Vzhľadom na to, že ÚS ČR konal o zrušení prechodných ustanovení § 98 ods. 4 zák. č. 222/1994 Sb. vtedy účinného energetického zákona, ktorý uznal nedotknuteľnosť zákonných vecných bremien podľa predchádzajúcich právnych predpisov a ÚS ČR vychádzal z kontinuity oprávnení k cudzím nehnuteľnostiam pred účinnosťou nového energetického zákona, považoval predchádzajúcu právnu úpravu zákonných vecných bremien za legitímnu. NS SR správne oprel svoje závery o rozhodnutie ÚS ČR aj z dôvodu, že rozhodoval v právne a skutkovo takmer rovnakej veci- o opakovanej náhrade za energetické dielo postavené za účinnosti zák. č. 79/1957 Zb. Za paradoxné označil, že dlhotrvajúca úprava druhovo podobných vzťahov vznikajúcich v tepelnom hospodárstve a energetike rovnakými právnymi predpismi (zák. č. 79/1957 Zb.), sa neskôr vyvinula do rovnakej úpravy vecných bremien v zák. č. 251/2012 Z. z. a zák. č. 657/2004 Z. z. vrátane jednorazovej náhrady za ne. Ak právna úprava o jednorazovej náhrade za zákonné vecné bremeno v zák. o tepelnej energetike bola nálezhom ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 42/2015 zrušená ako protiústavná, dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/17/2019 zjavne argumentuje protiústavnými názormi. Pokiaľ NS SR v predmetnom rozhodnutí poukazuje aj na zásadu upravujúcu „inštitút vecného bremena determinovaný proporcionalitou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu“, nie je vôbec zrejмый obsah tejto náhrady, pretože ani jedno z rozhodnutí, na ktoré v tejto súvislosti poukazyval, toto slovné spojenie neobsahuje, a ani sa o podobnú zásadu neopiera. Všetky uvedené rozhodnutia vychádzajú z premisy prípustnosti opakovanej náhrady ako jedinej ústavnej konformity vyplývajúcej z dočasnosti vecného bremena. Poukázal tiež na všeobecný dosah nálezu ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 42/2015, ktorý bol uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR pod č. 3/2016, pričom jeho právne vety obsahujú jasný a zrozumiteľný záver o jednorazovej náhrade ako neprijateľnej, pochádzajúcej z čias socializmu, o možnosti opakovanej náhrady, ktorá však musí byť proporcionálna, a najmä jej ústavnej nadradenosti- vlastníckovi náhrada vždy patrí. Zdôraznil, že v zmysle čl. 20 ods. 4 Ústavy SR sa za každé obmedzenie vlastníckeho práva, ktorým je i zákonné vecné bremeno podľa § 4 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z. z., poskytuje náhrada, a to bez ohľadu na to, či ide o dočasné alebo trvalé obmedzenie vlastníckeho práva. Ak teda ustanovenia zákonov, ktoré upravujú zriadenie vecného bremena na vopred dlhý, presne neurčený čas, výslovne priznávajúce formu jednorazovej náhrady, sú protiústavné (nálež PL. ÚS 42/2015), pretože ústavne akceptovateľná forma takejto náhrady je opakovaná, logicky je

prípustný jediný záver, že aj náhrada za obmedzenie vlastníctva podľa § 4 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z. z. musí byť poskytnutá ako primeraná opakovaná náhrada. S prihliadnutím na absenciu relevantnej argumentácie v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/17/2019 je potom potrebné zdôrazniť, že jeho závery sú v priamom rozpore so zásadou rozhodovania súdov v súlade s legitímnymi požiadavkami sporových strán. Záverom žalobca podotkol, že žalovaným je v danom prípade mesto, t. j. subjekt, ktorý nemá len súkromnoprávne postavenie, ale ktorý primárne vykonáva (samosprávnu) verejnú moc (čl. 64 ústavy). V dôsledku toho vzťah medzi žalobcom a ním nie je úplne vzťahom horizontálnym, čo samo o sebe spochybňuje dovolávanie sa legitímnych očakávaní žalovaného, do úvahy prichádzajú iba legitímne očakávania žalobcu.

7. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. K podaniu žalobcu zo dňa 14.4.2020, na ktoré v odvolaní poukazoval uviedol, že týmto došlo zo strany žalobcu len k čiastočnému späťvzatiu žaloby, nie ku kvantitatívnej zmene žaloby. Poukázal na odvolanie žalobcu voči prvému prvoinštančným rozsudku, v ktorom uviedol: „Žalobca si v konaní uplatnil bezdôvodné obohatenie za obdobie od 2.1.2010 až do 2014 s tým, že celkove požadoval sumu 28.677,40 eura.“ Žalobca sa teda po celý čas domáhal vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov v jeho vlastníctve zastavaných miestnou komunikáciou, a to aj napriek procesnej obranne žalovaného, ktorý v konaní po celý čas namietal, že na strane žalovaného k žiadnemu bezdôvodnému obohateniu nedošlo, nakoľko nehnuteľnosť užíva titulom zákonného vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z. z., za vznik ktorého je podľa ustálenej súdnej praxe jednorazová finančná náhrada. V ďalšom citoval časť odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu zo dňa 30.11.2023, sp. zn. 3Co/139/2022, v nadväznosti na ktoré nedošlo zo strany žalobcu k žiadnej kvalitatívnej zmene žaloby ani na pojednávaní konanom dňa 19.3.2024.

8. Žalobca v súdom stanovenej lehote odvoláciu repliku nedoručil.

9. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v celom napadnutom rozsahu, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Skutočnosti uvádzané žalobcom v podanom odvolaní nie sú spôsobilé spochybniť záver o nedôvodnosti podanej žaloby, aj keď z iných ako prvoinštančným súdom uvedených dôvodov a privodiť mu tak úspech v konaní.

10. Podľa § 131 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) žaloba je procesný úkon, ktorým sa uplatňuje právo na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva.

11. Podľa § 132 ods. 1, 2 CSP v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedenie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh. Opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy.

12. Podľa § 140 ods. 1 CSP žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu.

13. Podľa § 140 ods. 1 CSP zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo.

14. Podľa § 140 ods. 2 CSP zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe.

15. Podľa § 216 ods. 1 CSP súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu.

16. V prejednávanej veci súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku odstránil procesný nedostatok vytýkaný v zrušujúcom uznesení zo dňa 30.11.2023, č. k. 3Co/139/2022-242, keď v intenciách pokynov odvolacieho súdu žalovaného vyzval na vyjadrenie, či súhlasí s čiastočným späťvzatím žaloby v časti o zaplatenie 16,317,40 eura s príslušenstvom, ku ktorému došlo podaním žalobcu zo dňa 14.4.2020 (č. l. 74,75). Vzhľadom na vyjadrenie súhlasu s čiastočným späťvzatím žaloby následne v napadnutom meritornom rozhodnutí v súlade s § 145 ods. 2 CSP konanie v tejto časti zastavil. Opakovane odvolací

súd zdôrazňuje, že na povinnosť súdu rozhodnúť o tomto dispozičnom procesnom úkone, nemohlo mať žiaden vplyv vyhlásenie právneho zástupcu žalobcu ústne prednesené na pojednávaní konanom dňa 20.10.2021, že netrvá na zmene petitu zo dňa 14.4.2020, nakoľko svojím obsahom sa celkom nepochybne jednalo o čiastočné späťvzatie žaloby (nie zmenu žaloby), ktorého procesnoprávne účinky nemožno žiadnym vyhlásením či iným následným prejavom vôle odvolať.

17. Vo veci samej, ktorá ostala predmetom konania po čiastočnom späťvzati žaloby, a v ktorej bolo úlohou prvoinštančného súdu (so zreteľom na skutkové vymedzenie žalovaného nároku) vykonaným dokazovaním zistený skutkový stav veci substancovať pod ustanovenia konkrétnej hmotnoprávnej normy a svoje úvahy riadne a presvedčivo odôvodniť za súčasného vysporiadania sa s obranou žalovaného o existencii právneho titulu na užívanie označených nehnuteľností v podobe zákonného vecného bremena, prvoinštančný súd dospel k záveru o nedôvodnosti žaloby. S odkazom na skutkové vymedzenie žaloby nezmenené ani po rozhodnutí odvolacieho súdu a existenciu zákonného vecného bremena vzniknutého na základe zák. č. 66/2009 Z. z. ku dňu 1.7.2009 v prospech vlastníka miestnej komunikácie nachádzajúcej sa na pozemkoch žalobcu uviedol, že žalobcovi nie je možné priznať finančnú náhradu za zriadenie vecného bremena, pretože si ju žalobca v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou neuplatnil jednorazovo. V neprospech žalobcu vyhodnotil, že v konaní nezmenil a neupravil petit žaloby v zmysle predloženého znaleckého posudku, ale len poukázal na to, že ak by si to uplatnil takto, nárokovaná suma by bola vyššia. Žalobca v odvolaní namietal nesprávnosť právneho záveru prvoinštančného súdu, keď neúspech žalobcu odôvodňoval potrebou zmeny žalobného petitu vychádzajúc z výlučne jednorazového charakteru náhrady za zriadenie vecného bremena. S uvedenou časťou odvolacej argumentácie sa odvolací súd stotožňuje majúci za to, že pre dosiahnutie úspechu žalobcu v konaní nebolo potrebné zmeniť žalobný petit ako jednu z obligatórných náležitostí každej kvalifikovanej žaloby, ako to konštatoval prvoinštančný súd, ale rozhodujúce skutočnosti podstatné pre vymedzenie žalovaného nároku.

18. Odvolací súd už zrušujúcim uznesení zo dňa 30.11.2023, č. k. 3Co/139/2022-242 (ods. 18.) zdôraznil, že žalobca v žalobe nárok vymedzuje nielen určením žalobného petitu, ale aj určením rozhodujúcich skutočností (causa petendi), prostredníctvom ktorých individualizuje a vymedzuje predmet konania, o ktorom žiada rozhodnúť. Súd je žalobcom vymedzeným predmetom konania viazaný a vždy môže rozhodnúť len v medziach žalobcom ustáleného predmetu konania a na neho nadväzujúcej žalobnej požiadavky. Z dispozičného princípu civilného sporového konania vyplýva, že žalobca ako pán sporu (dominus litis) môže počas súdneho konania disponovať konaním a jeho predmetom. Najčastejším prejavom procesnej dispozície je zmena či späťvzatie žaloby. Na uvedené procesnoprávne skutočnosti však nebolo dostatočne reflektované tak zo strany prvoinštančného súdu, ako ani zo strany žalobcu. Na tomto mieste odvolací súd poukazuje na to, že už v prvom meritórnom rozhodnutí (rozsudok zo dňa 23.11.2021, č. k. 14C/94/2011-208) si bol súd prvej inštancie vedomý toho, že žalobca žalovaný nárok nepožadoval z titulu všeobecnej hodnoty vecného bremena, iba do konania ako dôkaz predložil znalecký posudok, ktorým bola stanovená jeho hodnota, čo bolo aj dôvodom pre čiastočné zamietnutie žaloby. Na uvedené skutočnosti pritom v priebehu súdneho konania opakovane upozorňoval vo svojej obrane aj žalovaný. Z odôvodnenia v poradí druhého rozsudku je nepriamo možné vyvodiť, že žalobca mal pre úspech v konaní podľa prvoinštančného súdu žalobu, resp. žalobný petit zmeniť tak, aby reflektoval na jednorazový charakter náhrady za vecné bremeno, nakoľko žalobca vo výpočte vychádzal z charakteru požadovanej náhrady ako opakujúceho sa plnenia. Uvedeným nesprávnym právnym záverom a nesprávnou interpretáciou ust. § 140 CSP prvoinštančný súd nedostatočne reflektoval na procesnoprávne súvislosti týkajúce sa vymedzenia predmetu konania.

19. Žalobca si pôvodnou žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 14C/47/2005 v spojení s jej rozšírením, ktoré bolo následne vylúčené na samostatné konanie, uplatňoval voči žalovanému nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia na tom skutkovom základe, že žalovaný neoprávnené, bez jeho súhlasu dlhodobo a bez právneho dôvodu užíva pozemky v jeho vlastníctve, na ktorých sa nachádza cestná komunikácia v správe žalovaného. Zhodne so žalobou predniesol svoju žalobnú požiadavku na vydanie bezdôvodného obohatenia aj na prvom pojednávaní v prejednávanej veci konanom dňa 24.9.2014. V podaní zo dňa 21.10.2014 (č. l. 41) v spojení s jeho doplnením zo dňa 24.10.2018 (č. l. 50), ktorým rozšíril žalobu uviedol, že rozširuje žalobnú požiadavku z titulu bezdôvodného obohatenia aj za ďalšie obdobie od 1.8.2011 do 30.9.2014 v sume 13.063,68 eura. Na podanej žalobe v spojení s jej rozšírením zotrval aj vo svojich ústnych prednesoch na pojednávaniach. Žalovaný sa žalobou uplatnenému nároku bránil existenciou právneho titulu na užívanie nehnuteľností

v podobe zákonného vecného bremena, ktoré mu vzniklo účinnosťou zák. č. 66/2009 Z. z. (1.7.2009). Žalobca tak nárok celkom nepochybne skutkovo vymedzil ako neoprávnené užívanie pozemku v jeho vlastníctve žalovaným bez právneho titulu (čomu nakoniec zodpovedá aj ním zvolený spôsob výpočtu žalovaného nároku), čo zodpovedá skutkovej podstate bezdôvodného obohatenia (viď § 451 OZ). V konaní však bolo preukázané a súd prvej inštancie dospel k správne právnemu záveru, že žalovanému od 1.7.2009, t. j. v celom žalovanom období, svedčil užívací titul k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobcu, a to zákonné vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z. z. (správnosť tohto právneho záveru nebola žalobcom v odvolaní napadnutá). Žalobca nakoniec uvedené ani nespochybňoval, v konaní argumentoval tým, že bez ohľadu na existenciu/ neexistenciu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu k pozemkom pre vlastníka stavby, má nárok na náhradu vo forme opakovaných platieb počas celej doby obmedzenia jeho vlastníckeho práva, argumentáciu ktorú si nesprávne osvojil aj prvoinštančný súd v prvom zrušenom rozsudku. V uvedenej argumentácii však absolútne nereflektoval na viazanosť súdu žalobcom vymedzeným skutkovým stavom, keď aj v zmysle ustálenej súdnej praxe (rozsudok NS SR zo dňa 30.7.2008, sp. zn. 3Cdo/219/2007, uznesenia NS SR zo dňa 26.2.2020, sp. zn. 8Cdo/253/2019, zo dňa 26.2.2020, sp. zn. 8Cdo/179/2018, zo dňa 25.11.2020, sp. zn. 7Cdo/268/2019, nález ÚS SR zo dňa 3.10.2012, sp. zn. I. ÚS 122/2012 a iné) konajúci súd nemôže priznať iný ako žalobou uplatnený nárok. Dovolací súd v predmetných rozhodnutiach, ako aj ÚS SR zdôraznili, že všeobecný súd musí rešpektovať predmet konania vymedzený žalobným návrhom, čo znamená, že plnenie nemôže priznať ani z iného skutkového základu, než aký bol predmetom sporu vymedzeným v žalobnom návrhu. Súd totiž nie je viazaný len samotným žalobným petitom, ktorý nemôže prekročiť a rozhodnúť ultra petitem (§ 216 ods. 2 CSP), ale aj samotným skutkovým vymedzením žalobného nároku, t. j. rozhodujúcimi skutočnosťami, o ktoré žalobca opiera svoj nárok, a ktorými súčasne vymedzuje predmet konania. Je na žalobcovi, aby v žalobe uviedol konkrétny vzťah, o ktorom tvrdí, že existuje a je ohrozený alebo porušený a taktiež výšku a rozsah požadovaného plnenia, ktoré z daného nároku žiada priznať. Prekročením žalobného návrhu a porušením dispozičného princípu je tak podľa súdnej praxe nielen priznanie iného plnenia či plnenia vo vyššej ako žalobcom požadovanej výške, ale aj priznanie totožného plnenia na základe iného skutkového stavu, ako toho, ktorý tvrdil žalobca v žalobe, a ktorý bol predmetom konania (napr. rozsudok NS ČR zo dňa 31.7.2003, sp. zn. 25Cdo/1934/2001). Za zmenu žaloby, ktorá prináleží výlučne žalobcovi, je preto treba považovať aj procesný úkon, ktorým žalobca, hoci požaduje rovnaké plnenie, resp. plnenie v rovnakej výške, tak následne činí na základe iných skutkových okolností ako tých, ktoré uviedol v žalobe (NS SR sp. zn. 1MOBdoV/19/2007, sp. zn. 1MOBdoV 21/2013). Uvedené má v danom prípade okrem spôsobu výpočtu (keď predpokladom pre výpočet bezdôvodného obohatenia je výška obvyklého nájomného za porovnateľné pozemky v danom čase a mieste, z čoho vychádzal aj žalobca pri určení výšky žalovanej sumy a jej príslušenstva, zatiaľ čo náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva v dôsledku zákonného vecného bremena má podľa ustálenej súdnej praxe jednorazový charakter) vplyv aj na prípadné plynutie premlčacích dôb (rozdielna dĺžka a plynutie premlčacej doby pre právo na vydanie bezdôvodného obohatenia a pre majetkové právo na náhradu za zákonné vecné bremeno), a čo si zrejme uvedomoval aj právne zastúpený žalobca, keď na pojednávaní bezprostredne nadväzujúcom po predložení znaleckého posudku ohodnocujúceho všeobecnú hodnotu vecného bremena (20.10.2021) vyslovene uviedol, že nedošlo k žiadnej zmene, len súdu bol doručený znalecký posudok, pôvodný petít upravovať nebude z dôvodu plynutia lehôt a zdôraznil, že žalovaný nárok nepresahuje sumu uvedenú v znaleckom posudku ako odplatu za vecné bremeno. Irelevantné je pokiaľ žalobca v odvolaní uvádza, že jeho vyhlásenie sa malo týkať len kvantitatívnej zmeny, t. j. zmeny žalobného petitu, čo odvolací súd v ods. 24. odôvodnenia uznesenia zo dňa 30.11.2023, č. k. 3Co/139/2022-242 aj uviedol spolu s tým, že z prednesu právneho zástupcu žalobcu nadväzujúceho na doručenie znaleckého posudku stanovujúceho hodnotu vecného bremena nevyplývala žiadna zmena žaloby (t. j. ani kvalitatívna). Rovnako bezpredmetný je aj jeho poukaz na to, že na predmetnom pojednávaní uviedol, že v zmysle judikatúry došlo k zmene posúdenia a požadované plnenie by malo byť jednorazové, nakoľko ako už odvolací súd uviedol, predmetom konania nebola náhrada za užívanie nehnuteľnosti žalovaným titulom zákonného vecného bremena, ale bezdôvodné obohatenie, a preto irrelevantnou je akákoľvek tvrdená zmena v spôsobe výpočtu náhrady, ktorá nebola predmetom konania. Rovnako ako aj v odvolaní voči prvému rozsudku, aj v posudzovanom odvolaní žalobca uvádzal, že aj naďalej sa domáha zaplatenia istiny spolu s úrokmi z omeškania z jednotlivých súm a za obdobia uvedené v žalobe, resp. v rozšírení žaloby majú za to, že je len jeho vecou, či si nárok náhrady uplatní jednorazovo alebo postupne. V žalobe aj rozšírení žaloby nárok vymedzil bezdôvodným obohatením za označené ročné obdobia, t. j. formou opakovaných plnení a uvedené bolo predmetom konania, o ktorom súd mohol a mal rozhodovať. Nedôvodne sa preto žalobca v odvolaní snaží podsunúť, že súd dospel k záveru, že uplatneniu náhrady za zriadenie

vecného bremena bránil spôsob vyčíslenia (len) úrokov z omeškania, ktorý nedefinuje uplatnený nárok, s čím odvolací súd súhlasí. Žalobca od začiatku konania žalovaný nárok vymedzoval ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v dôsledku neoprávneného užívania nehnuteľností v jeho vlastníctve žalovaným, a to za obdobie od 1.8.2011 do 30.9.2014, čomu prispôbil aj výpočet žalovanej istiny, nielen úroku z omeškania. V odvolaní sa však celkom zavádzajúco rozhodujúce skutkové okolnosti snaží obmedziť na užívanie nehnuteľností vo vlastníctve žalobcu bez jeho súhlasu a bez súhlasu jeho právnej predchodkyne, nereflektujúc pritom na to, že v samotnej žalobe, ako aj rozšírení žaloby dôvodil neoprávneným užívaním pozemku vo forme cestnej komunikácie, užívaním bez právneho dôvodu, čím mu malo vzniknúť bezdôvodné obohatenie. Súčasťou skutkového vymedzenia nároku žalobcom tak bola aj absencia relevantného dôvodu pre užívanie označených nehnuteľností. V tejto súvislosti hodno uviesť, že už samotný pojem bezdôvodné obohatenie v sebe implikuje skutočnosť, že sa jedná o užívanie bez dôvodu, t. j. neoprávnené užívanie nehnuteľností, ktoré malo byť podľa žalobcu predmetom konania. Pokiaľ preto žalobca založil žalovaný nárok na skutkových okolnostiach spočívajúcich v neoprávnenom užívaní nehnuteľností bez právneho dôvodu (pozn. odvolacieho súdu ktorým nemusí byť len samotný súhlas vlastníka nehnuteľností, ale oprávnenosť môže byť daná napr. aj na základe zákona), jedná sa o skutkové okolnosti, ktoré boli v konaní vyvrátené preukázaním existencie zákonného vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z. z., a na základe ktorých mu preto nebolo možné priznať žalované peňažné plnenie. Bezdôvodné obohatenie spočívajúce v neoprávnenom užívaní cudzej nehnuteľnosti a náhrada za zákonné vecné bremeno síce majú spoločný súvis v tom, že sa jedná o obmedzenie vlastníckeho práva (a zvyčajne aj bez súhlasu vlastníka nehnuteľností, ktorý ale ako už odvolací súd uviedol, nie je jediným titulom pre legálne užívanie cudzej nehnuteľnosti), avšak oba nároky majú rozdielny charakter, spôsob výpočtu, platia pre nich rozdielne lehoty pre ich včasné uplatnenie, a predovšetkým sú vymedzené rozdielnymi skutkovými okolnosťami (bezdôvodné obohatenie spočíva v užívaní nehnuteľností bez akéhokoľvek právneho dôvodu a vecné bremeno zakladá užívanie nehnuteľností na základe zákonom aprobevaného právneho titulu). V zmysle zásady iura novit curia právne posúdenie veci síce prináleží súdu, avšak dôvodnosť žalovaného nároku je vždy prísne viazaná na skutkové vymedzenie žaloby, ktorým je súd viazaný, a preto pokiaľ v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia dospeje po vykonanom dokazovaní k záveru o existencii právneho titulu na užívanie nehnuteľnosti (zmluva, vecné bremeno a iné), uvedené samo o sebe bez zmeny žaloby spočívajúcej v zmene podstatných skutkových tvrdení neznamená, že súd, bez potrebnej iniciatívy žalobcu ako pána sporu, môže uplatnené peňažné plnenie priznať na základe týchto novo zistených skutočností. V konradiktórnom sporovom konaní, v ktorom proti sebe stoja dve sporové strany s protichodným záujmom na výsledku konania, a v ktorom platí princíp rovnosti zbraní, je zodpovednosťou v konaní bdelého žalobcu procesne reagovať na vykonaným dokazovaním zistený iný ako ním pôvodne predpokladaný skutkový stav veci. Celkom iná je situácia týkajúca sa konštatovania neplatnosti zmluvy, na ktorú v odvolaní podperne s odkazom na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25Cdo/1934/2001 (pozn. odvolacieho súdu závery ktorého akceptuje aj slovenská súdna prax) poukazoval žalobca. V prípade žalobou uplatneného nároku na plnenie zo zmluvného záväzku, ktorý súd vyhodnotil ako neplatný, totižto nedochádza k zmene skutkového stavu a skutkových tvrdení, ale len k posúdeniu totožného skutkového stavu (zmluvne dohodnuté užívanie predmetu nájmu) na základe iného hmotnoprávneho ustanovenia pre právny záver súdu o neplatnosti zmluvy (§ 457 OZ). Uvedené zdôraznil aj samotný NS SR v odôvodnení označeného rozhodnutia, keď uviedol, že iný dôvod užívania nebol v konaní tvrdení, t. j. stále bolo predmetom konania rozhodovanie o užívaní nehnuteľností na základe zmluvy, bez ohľadu na to, že súd ju právne posúdil ako neplatnú a prekročením návrhu a porušením dispozičnej zásady by bolo len priznanie plnenia na základe iného skutkového stavu. V prejednávanej veci však žalobcom jednoznačne vymedzené skutkové tvrdenie, že žalovaný neoprávnené užíva jeho nehnuteľnosť, a ktoré nie je možné substancovať pod inú hmotnoprávnu normu, ako inštitút bezdôvodného obohatenia upravený v § 451 a nasl. OZ, bolo vyvrátené a v konaní vyšla najavo existencia konkrétneho dôvodu užívania nehnuteľností, a to legálneho vecného bremena. Žalobcom citované rozhodnutie tak nepotvrďuje správnosť jeho argumentácie.

20. V konaní nebola právne zastúpeným žalobcom relevantným spôsobom navrhovaná zmena podstatných rozhodujúcich skutočností pre uplatnenie nároku na peňažné plnenie, t. j. predmetom konania vzhľadom na skutočnosť, že žalobca zotrval na vymedzení nároku tak, ako bol uvedený v žalobe, bol stále nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, a nie nárok na náhradu za zriadenie vecného bremena, ako sa snaží žalobca v odvolaní presvedčiť. Neobstojí preto v konaní účelovo prezentovaná argumentácia žalobcu, že ak nemal v úmysle domáhať sa iného nároku, než toho, ako je uvedený v žalobnom petite, resp. zvýšiť výšku žalovanej istiny, nie je potrebné meniť ani pôvodný petít, a

ktorá vôbec nereflektuje na skutočnosť, že žalobný nárok je vymedzený nielen žalobným petitom, ale aj žalobnou argumentáciou a k zmene žaloby v zmysle § 140 CSP tak môže dôjsť aj bez zmeny žalobného petitu. Irelevantná je preto skutočnosť, na ktorú poukazoval v konaní pred prvoinštančným súdom ako aj v odvolaní, a to že v konaní preukázal, že aj v prípade iného výpočtu (vo forme jednorazovej náhrady za zriadenie vecného bremena) je nárok v uplatnenej výške daný.

21. Pokiaľ žalobca v súvislosti s kvalitatívnou zmenou žaloby v odvolaní poukazoval na podanie zo dňa 14.4.2020 (č. I. 74), a ktoré vychádzajúc z jeho obsahu predstavuje čiastočné späťvzatie žaloby, odvolací súd uvádza, že z obsahu označeného podania nemožno vyvodiť kvalifikovanú zmenu v skutkových tvrdeniach žalobcu, v zmysle ktorej by bolo zrejmé, že žalovaný nárok si uplatňuje na tom skutkovom základe, že žalobca označené pozemky užíva titulom zákonného vecného bremena zriadeného zák. č. 66/2009 Z. z., na základe čoho si voči nemu uplatňuje náhradu za vecné bremeno. Takáto skutková argumentácia v označenom podaní, vo vzťahu ku ktorému neskôr na pojednávaní konanom dňa 20.10.2021 tvrdil, že na tomto procesnom návrhu netrvá, celkom absentuje a opačný záver nemožno vyvodiť ani zo samotného označenia, že žalobca netrvá na uplatnenej náhrade za zriadenie vecného bremena v časti 16.317,40 eura. Žalobca preto celkom nedôvodne odvolaciemu aj prvoinštančnému súdu vytkol opomenutie kvalitatívnej zmeny žaloby v predmetnom podaní a od toho odvodený odvolací dôvod uvedený v § 365 ods. 1 písm. d) CSP. Potrebné je tiež zdôrazniť, že žalobca nárok vymedzuje skutkovo, t. j. opísaním rozhodujúcich skutočností, nie právnou kvalifikáciou, ktorá prináleží súdu. Žalobca si v konaní nárok na náhradu za zriadenie vecného bremena nikdy neuplatnil (na čo poukázal aj súd prvej inštancie v prvom napadnutom rozsudku) a z obsahu súdneho spisu vyplýva, že ani v žiadnom inom podaní relevantným spôsobom nezmenil skutkovú argumentáciu a rozhodujúce okolnosti prezentované v žalobe, a to aj napriek tomu, že v konaní nesporoval existenciu vecného bremena. Bez relevantného procesného návrhu súd nemohol rozhodovať o inom, ako v žalobe uplatnenom nároku. Z konania žalobcu je zrejmé, že v snahe zabrániť možným negatívnym následkom plynutia času spojeného s uplatňovaním nároku na náhradu za zriadenie vecného bremena a vychádzajúc zo skutočnosti, že peňažné plnenie, ktoré si žalobou uplatnil za jednotlivé ročne vymedzené obdobia neoprávneného užívania nehnuteľností žalovaným bez právneho dôvodu je v konečnom dôsledku nižšie, než ako by mu prináležal nárok na náhradu za legálne vecné bremeno, nepristúpil k zmene podstatných rozhodujúcich skutočností, ktoré mali tvoriť základ žalovaného nároku, čo sa však muselo odraziť vo výsledku sporu. Za týmto účelom žalobca v odvolaní prezentoval zavádzajúcu argumentáciu, v ktorej nereflektoval na procesnoprávne súvislosti prejednávaneho prípadu, a ktorej nebolo možné prisvedčiť.

22. Súd prvej inštancie tak dospel k správne právnemu záveru o nedôvodnosti podanej žaloby pre absenciu zmeny žaloby, avšak nie zmeny kvantitatívnej, ale kvalitatívnej, spočívajúcej v skutkovom vymedzení žalovaného nároku. Nakoľko žalobca si v konaní uplatňoval nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vymedzený užívaním jeho nehnuteľností žalovaným bez právneho dôvodu a súd mal v konaní za preukázanú existenciu právneho titulu v podobe zákonného vecného bremena, žalobe nebolo možné priznať úspech. Vzhľadom na tento záver o nedôvodnosti žalobou uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vymedzeného v konaní nezmenenými skutočnosťami sa odvolací súd nepovažoval za potrebné a hospodárne zaoberať v odvolaní predostretou otázkou formy náhrady za zriadenie vecného bremena, ktorá nebola predmetom konania. Odvolací súd pre absenciu odvolacej argumentácie nepreskúmaval ani správnosť výroku o nároku na náhradu trov konania, ktorý žalobca žiadal zmeniť len v spojitosti s jeho odvolacím návrhom na zmenu napadnutého rozsudku. Odvolací súd sa nezaoberal ani žalobcom formálne označeným odvolacím dôvodom uvedeným v § 365 ods. 1 písm. f) CSP, a to pre absenciu uvedenia konkrétnych nesprávnych skutkových záverov, ku ktorým mal súd prvej inštancie dospieť, a ktoré nevyplývajú ani z obsahu podaného odvolania, ktorého nosnou argumentáciou bolo nesprávne právne posúdenie veci prvoinštančným súdom.

23. Záverom odvolací súd podporne uvádza súdne rozhodnutia, v ktorých konajúce súdy za obdobného skutkového a procesného stavu dospeli k záveru o nedôvodnosti žaloby uplatnenej titulom vydania bezdôvodného obohatenia po tom, ako v spore bola preukázaná existencia právneho titulu v podobe zákonného vecného bremena a zo strany žalobcu nedošlo k procesnému návrhu na pripustenie zmeny žaloby (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 5.10.2022, sp. zn. 13Co/29/2022, zo dňa 20.2.2018, sp. zn. 21Co/36/2017, zo dňa 21.11.2019, sp. zn. 21Co/157/2018, rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 10.8.2023, sp. zn. 26Cob/6/2023, rozsudok Krajského súdu Košice zo dňa 25.4.2024, sp. zn. 5Co/86/2023).

24. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku I. podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

25. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa zásady úspechu vyjadrenej v ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 CSP. V odvolacom konaní plne úspešnému žalovanému však nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

26. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).